

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 57/17
V Lucemburku dne 8. června 2017

Stanovisko generální advokátky ve věcech C-490/16 a C-646/16
A. S. v. Republika Slovinsko a Jafari v. Bundesamt für Fremdenwesen und
Asyl

Generální advokátka E. Sharpston je toho názoru, že za výjimečných okolností uprchlické krize je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, v němž byla tato žádost podána

Slova „nedovolené překročení“ obsažená v nařízení Dublin III se nevztahují na situaci, kdy v důsledku hromadného přílivu lidí do hraničních členských států tyto státy dovolily státním příslušníkům třetích zemí vstup na své území a průjezd přes ně s cílem dopravit se do jiných členských států

V roce 2015 se do Evropské unie vydalo přes 1 milion lidí – uprchlíků, přemístěných osob a dalších migrantů. Mnozí z těchto lidí se domáhali mezinárodní ochrany. Šlo o největší hromadný přesun osob v Evropě od konce druhé světové války, který představuje zcela výjimečné okolnosti, z nichž tyto dvě věci vycházejí.

V těchto řízeních jde o západobalkánskou migrační trasu. Tato trasa zahrnuje plavbu přes moře nebo po zemi ze zemí Středního Východu do Turecka, dále na západ do Řecka a poté na Západní Balkán (do Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Srbska, Chorvatska, Maďarska a Slovinska).

Věc C-490/16 A. S.

Pan A. S., syrský státní příslušník, cestoval ze Sýrie do Slovinska západobalkánskou trasou. Po příchodu na určený hraniční přechod na státní hranici mezi Srbskem a Chorvatskem byl panu A. S. povolen vstup do Chorvatska a chorvatské orgány jej v rámci organizovaného přesunu přepravily na slovinskou státní hranici.

V únoru 2016 podal pan A. S. slovinským orgánům žádost o mezinárodní ochranu. Nařízení Dublin III¹ stanoví, že pokud je zjištěno, že žadatel o mezinárodní ochranu „překročil nedovoleným způsobem“ hranice některého členského státu ze třetí země, je k posouzení této žádosti příslušný tento členský stát. Slovinské orgány byly toho názoru, že pan A. S. vstoupil do Chorvatska „nedovoleným způsobem“ ve smyslu nařízení, a že členským státem příslušným k posouzení žádosti pana A. S. je tedy Chorvatsko. Chorvatsko souhlasilo se zpětným přijetím pana A. S., který byl o tomto rozhodnutí uvědomen slovinskými orgány.

Pan A. S. napadl rozhodnutí slovinských orgánů s tím, že kritéria pro určení příslušného členského státu byla uplatněna nesprávně, protože postup chorvatských orgánů (které mu povolily překročení vnější hranice) je nutno chápat tak, že pan A. S. vstoupil do Chorvatska legálně. Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Nejvyšší soud Republiky Slovinsko) žádá Soudní dvůr o vyjasnění otázky, jak mají být pojmy nedovolený či nezákonný vstup v tomto kontextu uplatňovány.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31).

Věc C-646/16 Jafari

Paní Khadija Jafari a paní Zainab Jafari spolu se svými dětmi jsou státními příslušníky Afghánistánu. V roce 2015 uprchly obě rodiny z Afghánistánu do Rakouska přes západobalkánskou trasu. Původně vstoupily na území Evropské unie v Řecku, kde strávily tři dny, poté území Evropské unie opustily a opět na ně vstoupily v Chorvatsku. Po příchodu do Rakouska podaly rodiny Jafariových žádost o mezinárodní ochranu.

Rakouské orgány dospěly k názoru, že členským státem příslušným k posouzení žádosti bylo Chorvatsko. Dle jejich názoru byl první vstup těchto rodin na území Evropské unie přes Řecko nedovolený, neboť jakožto afghánští státní příslušníci měli vízovou povinnost. Avšak vzhledem k tomu, že se Řecko potýkalo s trvajícím a systematickým výpadky v azylových řízeních, bylo třeba za příslušný stát považovat v souladu s nařízením Dublin III Chorvatsko (na jehož území dotyční vstoupili na cestě do Rakouska).

Sestry Jafariovy tento závěr napadly. Tvrdí, že jim byl vstup povolen z humanitárních důvodů v souladu se schengenským hraničním kodexem², a nejednalo se tedy o „nedovolený“ vstup. Domnívají se proto, že členským státem příslušným k posouzení jejich žádosti je Rakousko.

Verwaltungsgerichtshof Wien (Správní soudní soud, Vídeň) žádá Soudní dvůr o vyjasnění otázky, zda má být pojem „nedovolené překročení“ hranice vykládán nezávisle na dalších unijních aktech týkajících se státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice Evropské unie, jako je schengenský hraniční kodex, anebo s odkazem na tyto unijní akty.

V těchto dvou věcech byly Soudnímu dvoru položeny otázky: i) zda má být nařízení Dublin III vykládáno ve spojení s dalšími unijními akty, ii) zda spolupráce a prostředky poskytnuté tranzitními státy Evropské unie znamenají totéž co vízum ve smyslu uvedeného nařízení, iii) jak mají být vykládána slova „překročil nedovoleným způsobem“, iv) zda se na státní příslušníky třetích zemí, jimž byl povolen vstup do schengenského prostoru během humanitární krize, vztahují výjimky z obvyklých pravidel stanovených schengenským hraničním kodexem a v) co představuje „vstup s osvobozením od vízové povinnosti“ ve smyslu nařízení Dublin III.

V dnešním stanovisku generální advokátka Eleanor Sharpston opětovně poukázala na výjimečný skutkový kontext, v jehož rámci byly tyto věci předloženy, a poznamenává, že Soudní dvůr je žádán, aby poskytl právní řešení, jež bude odpovídat bezprecedentním skutkovým okolnostem uprchlické krize.

Zprvce se generální advokátka domnívá, že **nařízení Dublin III je třeba vykládat pouze s odkazem na jeho vlastní znění, kontext a cíle**, a nikoli ve spojení s jinými unijními akty, konkrétně se schengenským hraničním kodexem a návratovou směrnicí³. Tento závěr opřela generální advokátka o úvahu, že nařízení Dublin III je nedílnou součástí společného evropského azylového systému, a má tedy jiný účel než takové akty, jako je schengenský hraniční kodex a návratová směrnice. Tyto tři akty rovněž nemají společný právní základ, což nasvědčuje tomu, že jejich kontext a cíle nejsou zcela totožné.

Zadruhé generální advokátka uvedla, že za zcela výjimečných okolností hromadného přílivu státních příslušníků třetích zemí, kdy **některé členské státy povolily dotyčným osobám překročení vnější hranice Evropské unie a následný průjezd do jiných členských států za účelem podání žádosti o mezinárodní ochranu, se tato skutečnost nerovná udělení „víza“**. Generální advokátka v tomto ohledu zdůraznila, že pravidla, jimiž se řídí udělování víz, zahrnují dodržení určitých formalit, z nichž žádná nebyla v těchto věcech splněna.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2006, L 105, s. 1).

³ Směrnice 2008/115/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98).

Zatřetí vyslovila generální advokátka závěr, že slova „nedovolené překročení“ obsažená v nařízení Dublin III se netýkají situace, kdy v důsledku hromadného přílivu státních příslušníků třetích zemí domáhajících se mezinárodní ochrany v Evropské unii členské státy povolí státním příslušníkům třetích zemí překročení vnější hranice Evropské unie a následný průjezd jiných členských států Evropské unie za účelem podání žádosti o mezinárodní ochranu v určitém členském státě.

Generální advokátka připomněla, že účelem čl. 13 odst. 1 nařízení – který stanoví, že členským státem příslušným k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu je členský stát, jehož hranice nedovoleným způsobem překročil státní příslušník třetí země – je zajistit, aby členské státy byly ostražité při garantování integrity vnější hranice Evropské unie. Podle jejího názoru však nařízení nemá za cíl zajistit udržitelné sdílení odpovědnosti za žadatele o mezinárodní ochranu napříč Evropskou unií v reakci na výjimečný příliv osob, což je právě kontextem položených předběžných otázek.

Za takovýchto okolností sice vstup pana A. S. a rodin Jafariových na území Evropské unie nelze pokládat za „dovolené“, avšak dle názoru generální advokátky je ani nelze kvalifikovat za „nedovolené“ ve smyslu nařízení. Tak je tomu zvláště proto, že tranzitní členské státy Evropské unie nejenže tolerovaly hromadné překračování hranic, ale navíc aktivně usnadňovaly jak vstup na své území, tak i průjezd přes ně. Dle názoru generální advokátky nařízení jednoduše nebylo určeno k tomu, aby se vztahovalo na takovéto výjimečné okolnosti, a proto se slova „překročil nedovoleným způsobem“ nevztahují na okolnosti nastalé v předložených věcech.

Začtvrté generální advokátka zastává názor, že za výjimečných okolností věcí v původních řízeních by členský stát mohl uplatnit výjimku podle schengenského hraničního kodexu, jež mu umožňuje povolit státním příslušníkům třetích zemí překročení vnějších hranic z humanitárních důvodů nebo vzhledem k jeho mezinárodním závazkům. Generální advokátka nepovažuje za nutné, aby členský stát prováděl individuální posouzení ve vztahu k dotyčné osobě, neboť podle ní tento požadavek není předpokladem pro uplatnění dané výjimky.

Generální advokátka konečně odmítá myšlenku, že povolení udělené státním příslušníkům třetích zemí ke vstupu na území členských států Evropské unie představuje za okolností daných věcí vstup s osvobozením od vízové povinnosti pro účely nařízení Dublin III. Domnívá se, že vedle výslovných výjimek stanovených v unijním právu neexistují žádné jiné okolnosti, kdy by státní příslušník třetí země mohl být zproštěn vízové povinnosti. Dále není možné, aby členské státy jednostranně na základě dodatečných důvodů neuplatnily obecnou vízovou povinnost v případě některých státních příslušníků třetích zemí pro vstup na území Evropské unie, zejména za okolností, kdy daný členský stát neprovedl žádné individuální posouzení.

Po vyslovení shora uvedených závěrů se generální advokátka zabývala použitím nařízení na obě věci v původních řízeních. Opět poukázala na bezprecedentní příliv osob na Západní Balkán⁴ a na skutečnost, že do nařízení Dublin III nebylo vloženo žádné na míru šité kritérium pro takovou situaci. Generální advokátka se domnívá, že **kdyby hraniční členské státy, jako je Chorvatsko, byly považovány za odpovědné za přijetí výjimečně vysokého počtu žadatelů o azyl a za vyřízení jejich žádostí, existovala by reálná hrozba, že jednoduše nebudou schopny se s takovou situací vypořádat.** To by následně mohlo uvrhnout členské státy do situace, kdy by nebyly schopny plnit své povinnosti podle unijního a mezinárodního práva.

S ohledem na cíl nařízení, kterým je jasné určené příslušnosti těch kterých členských států k posuzování žádostí o mezinárodní ochranu, a na skutečnost, že v ani jedné z věcí členský stát, ve kterém byly žádosti podány, dobrovolně nepřijal svou příslušnost, **musí tedy být tyto žádosti posouzeny prvním členským státem, ve kterém byly podány, jak stanoví čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.**

---

⁴ V době od 16. září 2015 do 5. března 2016 vstoupilo do Chorvatska celkem 685 068 osob.

Generální advokátka vyslovila závěr, že **členským státem příslušným k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu pana A. S. je Slovinsko** a **členským státem příslušným k posouzení žádostí rodin Jafariových je Rakousko**.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění stanoviska ([C-490/16](#) a [C-646/16](#)) se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499